

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

_____ Микола ВОЛОШИН

"30" серпня 2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

_____ Людмила СИМОНЦЕВА

Протокол засідання кафедри публічного
управління, права та гуманітарних наук
ХДАЕУ

від "29" серпня 2024 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Освітня програма – «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»

Спеціальність – 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології

Галузь знань – 19 Архітектура та будівництво

Кропивницький – 2024

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Філософія
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Публічного управління, права та гуманітарних наук
Викладач	Лень Тетяна Вікторівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук (лекційний курс, практичні заняття);
Контактна інформація	lien_t@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	Вівторок, четвер
Програма дисципліни	Тема 1. Філософія, її предмет та функції. Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу Тема 3 Антична філософія Тема 4. Філософія Середньовіччя Тема 5 Філософія доби Відродження Тема 6. Філософія Нового часу та Просвітництва Тема 7. Німецька класична філософія Тема 8. Основні напрямки західної філософії 19-21 ст. Тема 9. Розвиток філософської думки в Україні Тема 10. Суспільство як об'єкт філософського пізнання Тема 11. Філософська антропологія
Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна «Філософія» є сукупність принципів, функцій, методів пізнання, ідей, що накопичило людство. Це способи осмислення світу людиною в своїх найзагальніших та найсуттєвіших характеристиках. У ній розглядаються особливості виникнення філософії та її актуальність: світогляд, філософія, метафізика і наука. Глобальні виклики перед розумом і філософією. Характерні ознаки лінгвістичного повороту, витоки аналітичної філософії та її сучасний стан. Вивчається природа знання, джерела його істинності та межі наукового пізнання та проблематика розуму і свідомості та її осягнення у феноменології й герменевтиці. Важлива увага приділяється розгляду класичної, некласичної й посткласичної моделі розвитку науки, філософська антропологія і проблема людини, соціальна філософія та філософія історії й культури, та ситуація постмодернізму в сучасній філософії та її семіотична обумовленість. Вивчення філософії передбачає ґрунтовну гуманітарну підготовку: знання всесвітньої та вітчизняної історії, знайомство з психологією, релігієзнавством, етикою, логікою, естетикою тощо. Дисципліна «Філософія» є особливим осмисленням природного та духовного світу з позицій виявлення їх універсальних рис, ознак та характеристик. Пропонована навчальна дисципліна дає цілісний погляд на життєві проблеми, пропонуючи масштаб об'єктивного, незаангажованого гуманістичного розуміння суспільних процесів, щоб долати
-----------------------	--

	маніпулятивні технології та формувати самостійний погляд на світ на основі принципів плюралізму та толерантності.
Інформаційний пакет дисципліни	

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Надання майбутнім фахівцям ґрунтовної гуманітарної підготовки, зокрема розуміння основних закономірностей розвитку природи і суспільства та місця людини у світі; усвідомлення ролі та значення філософії в історії людства; обізнаність в актуальних проблемах сучасної гуманітарної сфери загалом і філософської думки зокрема.
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> - ознайомити студентів з предметом, специфікою, історією та основною проблематикою філософії, що передбачає отримання знань щодо фундаментальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування цієї дисципліни як галузі наукового знання; - оволодіння філософською термінологією; - формування системного уявлення про основні проблемні питання.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері гідротехнічного будівництва, водної інженерії та водних технологій, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування теорій та методів природничих та інженерних наук.
Загальні	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини й громадянина України.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p>
Спеціальні (фахові)	

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН	РН17. Оцінювати екологічні наслідки техногенної діяльності з дотриманням правових та соціальних норм.
------------	---

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2024 – 2025
Семестр	Перший

Курс	Перший
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента (ОК 01)
Пререквізити	Відсутні
Постреквізити	Усі дисципліни освітньо-професійної програми «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	4 / 120
Лекції	22
Практичні / Семінарські	18
Лабораторні	-
Самостійна робота	80
Форма підсумкового контролю	Екзамен

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Доступ до Інтернету, веб-середовище Moodle
Обладнання	

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час семінарських занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання змістової частини відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами)

тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			Годин				
			Лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1 Історія філософії							
Згідно розкладу	Тема 1. Лекція 1	Філософія, її предмет та функції	2	-	-	-	3
	Семінарське заняття 1	Філософія, її предмет та функції.	-	-	2	-	
	Самостійна робота 1	Сутність картини світу. Фактори впливу на формування та розвиток світогляду людини	-	-	-	2	
	Самостійна робота 2	Загальнофілософські методи	-	-	-	2	
Згідно розкладу	Тема 2. Лекція 2	Філософія Стародавнього Сходу	2	-	-	-	3
	Семінарське заняття 2	Філософія Стародавнього Сходу	-	-	2	-	
	Самостійна робота 3	Основні світоглядні ідеї “Вед” як духовного канону Стародавньої Індії	-	-	-	4	
	Самостійна робота 4	Світоглядні ідеї давньокитайського “Пятикнижжя”	-	-	-	4	
Згідно розкладу	Тема 3. Лекція 3	Антична філософія	2	-	-	-	10
	Семінарське заняття 3	Антична філософія	-	-	2	4	
	Самостійна робота 5	Природа ідеалістичних висновків представників Піфагорійської школи	-	-	-	4	
Згідно розкладу	Тема 4. Лекція 4	Філософія Середньовіччя	2	-	-	-	4
	Семінарське заняття 4	Філософія Середньовіччя	-	-	2	2	
	Самостійна робота 6	Ідейні здобутки Августина Блаженного	-	-	-	2	
Згідно розкладу	Тема 5. Лекція 5	Філософія доби Відродження	2	-	-	-	10

	Семінарське заняття 5	Філософія доби Відродження	-	-	2	2	
	Самостійна робота 7	Ідейний ґрунт “титанізму” та “фастівського духу” в європейському Відродженні	-	-	-	2	
	Самостійна робота 8	Гуманізм і драма філософії Відродження	-	-	-	2	
	Самостійна робота 9	Особливості ренесансного платонізму	-	-	-	2	
	Самостійна робота 10	Історичні здобутки ренесансної натурфілософії	-	-	-	2	
Згідно розкладу	Тема 6. Лекція 6	Філософія Нового часу та Просвітництва	2	-	-	-	5
	Семінарське заняття 6	Філософія Нового часу та Просвітництва	-	-	2	4	
	Самостійна робота 11	Ключові моменти французької філософії XVIIIст.	-	-	-	4	
Згідно розкладу	Тема 7. Лекція 7	Німецька класична філософія	2	-	-	-	5
	Семінарське заняття 7	Німецька класична філософія	-	-	2	4	
	Самостійна робота 12	Основні положення філософії І.Канта “докритичного” та “критичного” періодів	-	-	-	4	
Згідно розкладу	Тема 8. Лекція 8	Основні напрямки західної філософії 19-21 ст.	2	-	-	-	5
	Семінарське заняття 8	Основні напрямки західної філософії 19-21 ст.	-	-	2	-	
	Самостійна робота 13	Вплив ідей Ф.Ніцше на громадську думку	-	-	-	4	
Згідно розкладу	Тема 9. Лекція 9	Розвиток філософської думки в Україні	2	-	-	-	5
	Семінарське заняття 9	Розвиток філософської думки в Україні	-	-	2	6	
		Змістова частина 2 Практична філософія					
Згідно розкладу	Тема 10. Лекція 10	Суспільство як об’єкт філософського пізнання	2	-	-	-	5
	Самостійна робота 14	Природа суспільства у філософській традиції	-	-	-	10	
Згідно розкладу	Тема 11. Лекція 11	Філософська антропологія	2	-	-	-	5
	Самостійна робота 15	Філософська антропологія та її матриці	-	-	-	10	
			22		18	80	60

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, пояснювально-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій Наочні методи навчання, ілюстрування
Практичні /Семінарські	Презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди
Лабораторні	-
Самостійна робота	Підготовка стислого конспекту, реферату, тез доповідей

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль	
Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь); письмовий контроль (контрольна робота); практичний контроль (під час практичних робіт, на практикумах, під час усіх видів практики); тестовий контроль. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.	
Підсумковий контроль за змістовою частиною	
Форма підсумкового контролю знань зі змістовної частини – співбесіда	
Підсумковий контроль	
Форма проведення екзамену – усна. Види запитань з відкритими відповідями. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).	

Розподіл балів з дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота													Сума	
Змістова частина №1										Змістова частина №2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	ПК ЗЧ 1	T10	T11	ПК ЗЧ 2	ПК	
Max 3	Max 3	Max 5	Max 4	Max 5	Max 5	Max 5	Max 5	Max 5	Max 10	Max 1	Max 1	Max 8	Max 40	Max 100

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Найчук А. В. Філософія історії: навч. посіб. / А. В. Найчук, С. О. Ганаба. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2020. – 204 с. 2. Шепетяк О. Філософія: підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с. 3. Данильян О., Дзьобань О. Філософія: навч. посіб. / Данильян О., Дзьобань О.,- Харків: Видавець Право, 2023. – 424 с. 4. Історія філософії в її зв'язку з освітою. Навч. посібник. Рекомендовано МОНУ. / Г.І. Волинка, В.І. Гусєв, Н.Г. Мозгова, І.В. Огородник, Ю.О. Федів. — Київ: Каравела. 480 с. т. 2023 р. 5. Філософія. Хрестоматія. Навч. посібник. Рек. МОН України. Волинка Г.І. та ін. – Київ: Вид-во Каравела, 2023- 464 с. 6. Гусєв В.Метафізика: проблеми, принципи, поняття. Лекційний курс. - Київ: Вид-во Каравела, 2023- 332с. 7. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. 8. Соціальна філософія : навч. посіб. для самост. роботи / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна ; за ред. д. філос. н., проф. В. О. Ананьїна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 299 с. 9. Ільїн В. В., Кулагін Ю. І. Філософія: підручник. Київ: "Альтерпрес", 2020, 328с. 10. Козьмук Я., Задубрівська О. Філософія: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2021, 139с.

Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Глобалізація та політика національної безпеки: підручник, за заг. ред. П. Юхименко. Київ: Центр навч. лит. 2021. 408с. 2. Філософія. Навч. посібник. 3-тє вид. Рекомендовано МОН України. Волинка Г.І. та ін. - Київ: Вид-во Каравела, 2023- 368с. 3. Лісовський П., Лісовська Ю. Філософія війни та миру. -Київ: Видавець: Ліра-К, 2023.- 258 с. 4. Петінова О. Б. Філософія: навчальний посібник. Одеса: 2019. 304 с. 5. Губар О. М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019, 416 с. 6. Надольний І. Ф. Філософія: посібник. Київ: Вікар. 2019, 412 с 7. Зарудний Є. О. Філософія: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2018, 202с. 8. Філософія: навчально-методичний посібник, за заг. ред. А.Коваленко.Львів : ЦПД, 2019.106 с. 9. Петрушенко В. Л. Філософія : підручник. Львів : Магнолія, 2016. 250 с. 10. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія: підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784с.
Інформаційні ресурси	<p> https://library.pdpu.edu.ua/images/inet_r/I_r/13_philosofiya.pdf http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/philosophy/article/view/1000 https://knau.kharkov.ua/uploads/passport/spg/rp/66.doc http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/psy/053phd2020/NP_Filosofiiia_nauky_ta_etyka_naukovtsia.pdf </p>